

Министерски съвет
Портал за обществени консултации

(www.strategy.bg)

КОМЕНТАРИ КЪМ ОБЩЕСТВЕНА КОНСУЛТАЦИЯ ПРОЕКТ НА РЕШЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „СТИМУЛИРАНЕ НА ПУБЛИКАЦИОННАТА АКТИВНОСТ В АВТОРИТЕТНИ МЕЖДУНАРОДНИ НАУЧНИ СПИСАНИЯ И ОТВОРЕНИЯ ДОСТЪП ДО НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ - 2“

[линк към консултацията](#)

№	Автор	Коментар	Дата
---	-------	----------	------

1	Георги Райновски	<p>Колегията на Физическият факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ изразява принципно несъгласие с използването на коригиращи коефициенти, намаляващи тежестта на научни публикации в зависимост от относителния дял на съавторите от съответната организация. Предложеният механизъм въвежда количествен критерий, който игнорира и обезценява участието на българските учени в определени съвременни фундаментални научни изследвания, извършвани по необходимост от големи международни научни колаборации. Следва ясно да се подчертае, че приносът на отделните учени в такива колаборации е предмет на вътрешни механизми за оценка и разпределение на отговорности, включващи разработка на изследователски хардуер, софтуер, поддръжка на експериментални системи, анализ и обработка на огромни масиви данни, прилагане на комплексни аналитични методи. Индикация за такъв принос е включването на съответния учен в авторския колектив на публикациите. В области като физиката на високите енергии, ядрената физика, астрофизиката, космическите науки и други научни направления, зависими от мащабни експериментални съоръжения, научните резултати се постигат единствено чрез координирани и непрекъснати усилия на множество изследователи за изграждането и използването на високоспециализирана инфраструктура. Това не е въпрос на организационен избор, а на обективна научна необходимост, без която съответните резултати не биха били възможни. Намаляването на стойността на публикациите единствено поради броя съавтори представлява методологически некоректен подход и противоречи на международно утвърдените практики за оценка на научната дейност. Прилагането на редуционни коефициенти ще доведе до следните неблагоприятни последствия: • фактическо обезценяване на научния принос на българските учени в стратегически международни проекти; • създаване на силен демотивиращ ефект за участие в съвременни научни инфраструктури от световен мащаб; • изкривяване на националната система за оценка в посока, която поощрява формално авторство в малки групи за сметка на реален принос към научни резултати с високо въздействие; • риск от изолация на българската наука от глобалните изследователски мрежи. В рамките на действащите критерии за определяне и финансиране на изследователски университети не се прилага редукция на публикационните резултати въз основа на относителния институционален дял на съавторите. Въвеждане</p>	23.02.2026 14:36
---	------------------	--	------------------

то на подобен механизъм в настоящата програма би довело до нормативна и методологическа несъгласуваност между различните инструменти на националната научна политика, при която едни и същи научни резултати биха били оценявани по съществено различен начин. Такава непоследователност създава противоречиви стимули за институциите, намалява предвидимостта при оценяването и затруднява стратегическото планиране на научната дейност. От гледна точка на принципите на добра регулаторна практика е необходимо механизмите за оценка в рамките на публичното финансиране да бъдат съгласувани и взаимно непротиворечиви. Евентуален механизъм за оценяване на публикуваните резултати следва изрично да отчита технологичната сложност, инфраструктурната зависимост и интердисциплинарният характер на изпълняваните изследвания. В определени области научните изследвания изискват значителен научен и експертен ресурс, координация между различни научни и инженерни дисциплини и дългосрочен ангажимент, които от своя страна предпоставят участие на голям брой съавтори от различни държави. Участието на български учени в такива проекти е стратегически важно за развитието на националния научен потенциал и за международната видимост на българската наука. Предложените в настоящия им вид коефициенти са формални параметри и не само не стимулират научната активност в тези области, а създават реален риск от санкциониране на изследователи, които работят на най-високо международно ниво. В тази връзка настояваме предвидените коригиращи коефициенти да бъдат премахнати от програмата. Убедени сме, че националната политика следва да насърчава интеграцията на българските учени в научните процеси от световен мащаб, а не да въвежда механизми, които де факто ги обезкуражават. проф. дфзн Георги Райновски
Декан на Физическия факултет, Софийски Университет Св. Климент Охридски

2	д-р Костадин Рангелов Костадинов, д. м.	<p>Изразявам принципната си подкрепа за стратегическата цел на Националната програма, насочена към повишаване на международната видимост на българската наука и насърчаване на отворения достъп до научна информация. Считам обаче за необходимо да бъдат ясно посочени съществени рискове и слабости в заложения модел на стимулиране, които могат да имат неблагоприятен ефект върху качеството, етиката и дългосрочното развитие на научните изследвания в страната. На първо място, считам, че настоящият механизъм на програмата създава предпоставки за утвърждаване на лоши публикационни практики, включително публикуване в т.нар. predatory или гранично-качествени списания. Формалната индексация в Scopus или Web of Science сама по себе си не е гаранция за реално научно качество, строг рецензионен процес или високи етични стандарти. В международната научна общност е добре известно, че в тези бази данни присъстват списания с компрометирани редакционни практики, които се възползват именно от системи за финансово стимулиране, базирани единствено на кватилна принадлежност. При липса на допълнителна експертна оценка по научни области, програмата реално насърчава количествен, а не съдържателен подход към научната продукция. На второ място, не мога да не отбележа, че програмата институционализира финансова и оценъчна зависимост от две частни търговски компании – Scopus и Web of Science. По този начин публични средства индиректно се насочват към поддържане на монополното им положение като единствени арбитри на „авторитетност“ в науката. Считам този подход за проблематичен, тъй като критериите на тези платформи са непрозрачни за националната научна общност и не отчитат адекватно спецификите на отделните научни области, особено в социалните науки, хуманитаристиката, медицината и интердисциплинарните изследвания. На трето място, считам, че финансовото стимулиране, базирано почти изцяло на формални наукометрични показатели, води до подмяна на научните приоритети. Вместо да се стимулират оригинални изследователски въпроси, методологична иновация и обществена значимост, системата поощрява оптимизиране на публикационното поведение – избор на теми с по-висока „публикуемост“, фрагментация на резултати и търсене на списания с бърз и формален процес на приемане. В дългосрочен план това намалява качеството на научната продукция и подкопава доверието в нея. В този контекст считам за необходимо въвежд</p>	28.01.2026 10:54
---	--	--	------------------

	<p>ането на национален, публично достъпен списък на одобрени научни списания по отделни научни области. Този списък следва да бъде изготвян и периодично актуализиран от независими експертни панели с доказана научна репутация, които да отчитат не само индексацията, но и реалното качество на рецензионния процес, редакционната политика, етичните стандарти и значимостта на списанието за съответната научна общност. Подобен подход би осигурил по-балансирана и контекстуално адекватна оценка на научната продукция. Допълнително считам, че програмата следва да включи качествени корективи, като експертна оценка на подбрани публикации, отчет на приноса към национални политики, клинична практика, обществено здраве или иновации, както и стимули за репликационни изследвания, негативни резултати и методологични разработки. Това би доближило програмата до съвременните принципи на отговорната и отворена наука, вместо да я редуцира до механично отчитане на публикационни показатели. В заключение, смятам, че без въвеждането на допълнителни защитни механизми и без експертно-областен контрол върху „авторитетността“ на списанията, съществува реален риск програмата да постигне краткосрочно увеличение на публикационните показатели за сметка на дългосрочното качество и обществената стойност на научните изследвания. Предложените корекции биха позволили програмата да се превърне в устойчив инструмент за развитие на българската наука, а не единствено в административен механизъм за финансово стимулиране. д-р Костадинов, д. м.</p>	
--	--	--